

Sprawozdanie z postępów prac nad przygotowaniem rozprawy doktorskiej w ramach Środowiskowych Interdyscyplinarnych Studiów Polarnych

Imię i Nazwisko Doktoranta oraz afiliacja:

Marta Bystrowska, Wydział Nauk o Ziemi US, Centrum Studiów Polarnych

Tytuł rozprawy doktorskiej (w przypadku wszczętego przewodu):

„Ekspedycyjna turystyka rejsowa w rejonie Svalbardu – uwarunkowania rozwoju” (ang. „Expedition cruise tourism on Svalbard – development determinants”)

Promotor i promotor pomocniczy / Opiekun i opiekun pomocniczy (z afiliacjami):

Promotor: prof. dr hab. Jacek Jania, Wydział Nauk o Ziemi Uniwersytetu Śląskiego;

Promotor pomocniczy: Dr Jackie Dawson, Assistant Professor, Department of Geography, University of Ottawa;

Stan zaawansowania przygotowania rozprawy

Celem rozprawy doktorskiej jest poznanie i określenie uwarunkowań wpływających na rozwój obszaru turystycznego dla turystyki ekologicznej w rejonach peryferyjnych, a tym samym lepsze zrozumienie przyczyn zróżnicowania przestrzennego turystyki ekologicznej w rejonach peryferyjnych. Praca skupia się na regionie Arktyki ze szczególnym uwzględnieniem archipelagu Svalbard, jako peryferyjnego obszaru turystycznego. Przedmiotem badań są operatorzy rejsów turystycznych na Svalbardzie. Niniejsza praca doktorska opiera się na założeniu, że komercyjni operatorzy turystyki ekologicznej odgrywają istotną rolę w generowaniu ruchu turystycznego na danym obszarze. Rozwój obszaru turystycznego dla turystyki ekologicznej (ang. *nature-based tourism*) w regionach peryferyjnych jest wypadkową interakcji pomiędzy operatorem komercyjnym (jego oczekiwaniami i decyzjami) a lokalnym systemem społeczno-ekologicznym (ang. *socio-ecological system*), tj. pomiędzy nakładającymi się na siebie przestrzennymi społecznością (motywacje i percepcje), a przestrzenią geograficzną w jej fizycznym i społeczno-ekonomicznym ujęciu. Zatem uwarunkowania rozwoju obszaru turystycznego dla turystyki ekologicznej leżą zarówno po stronie użytkownika przestrzeni, tj. np. komercyjnego operatora turystycznego, jak i systemu lokalnego. Praca zakłada, że turystyka ekologiczna w rejonach peryferyjnych koncentruje się w obszarach zapewniających komercyjnym operatorom turystycznym najłatwiejszy dostęp do zasobów naturalnych będących podstawą oferowanego produktu turystycznego.

Praca doktorska będzie zbiorem publikacji. Składać się będzie z 3 artykułów opublikowanych w indeksowanych czasopismach oraz jednej monografii książkowej. Dotychczas opublikowany został jeden artykuł z cyklu publikacji pt. “Making places: the role of Arctic cruise operators in ‘creating’ tourism destinations” w *Polar Geography*. Rozdział monografii książkowej pt. “Arrangements to access natural resources: the role of localness and interdependence” został zaakceptowany, a monografia jest obecnie w druku. Artykuł pt. “The use of ICT in managing High Arctic tourism sites: A collective action perspective” jest obecnie w trakcie recenzji (został wstępnie zaakceptowany z niewielkimi poprawkami).

Na opracowanie czeka ostatni artykuł z cyklu pod roboczym tytułem: “Implications of sea ice decrease for Arctic cruise tourism development”. W sierpniu planowane jest przeprowadzenie dodatkowych wywiadów, natomiast do końca października aktualizacja danych dotyczących zmian pokrywy lodowej za sezon 2017. W dalszej kolejności opracowany zostanie komentarz podsumowujący, a praca złożona do recenzji.

Data wszczęcia przewodu doktorskiego: 20 czerwca 2017, dyscyplina naukowa geografia

Opinia promotora / opiekuna naukowego o postępach w realizacji projektu doktorskiego

Mgr Marta Bystrowska, po III roku doktoranckich Interdyscyplinarnych Studiów Polarnych, ma wyraźne postępy w realizacji projektu doktorskiego. Przeprowadziła, z odpowiednim skutkiem, dalsze badania dotyczące roli warunków środowiskowych (koncentrując się na zagadnieniu zmian w zasięgu lodu morskiego), ale zwłaszcza działań operatorów rejsów turystycznych na Svalbardzie i porównawczo w innych regionach Arktyki dla funkcjonowania i rozwoju turystyki ekologicznej. Projekt doktorski koncentruje się na archipelagu Svalbard, jednakże na tle innych regionów Arktyki. Doktorantka rozwinęła całościową analizę czynników decydujących o rozwoju ekologicznej / ekspedycyjnej turystyki rejsowej. Stwierdziła, że w regionach peryferyjnych, jakim jest Arktyka, aktywność turystyczna jest wypadkową interakcji pomiędzy operatorami komercyjnymi (ich oczekiwaniami i decyzjami), a lokalnym systemem społeczno-ekologicznym. System ten jest definiowany jako nakładające się na siebie czynniki geograficzne oraz funkcjonowanie lokalnej społeczności mieszkańców (motywacje, oczekiwania i odczucia). Planuje się, że rozprawa doktorska będzie się składać z 3 publikacji opatrzonej podsumowującym komentarzem. Do tej opublikowano jeden artykuł, kolejny jest w druku. Natomiast artykuł łączący warunki fizyczno-geograficzne z uwarunkowaniami społecznymi i „biznesowymi” rejsowej turystyki ekspedycyjnej jest w zaawansowany w znacznym stopniu. Reasumując, dobrze oceniam postępy prac mgr Bystrowskiej nad rozprawą doktorską, spodziewając się jej obrony w jesieni 2018 r.

Prof. dr hab. Jacek A. Jania

Spodziewany termin obrony doktoratu (miesiąc, rok) wrzesień – październik 2018

Najważniejsze uwagi, sugestie i opinie wynikające ze sprawozdawczego posiedzenia naukowego z dnia 9 maja 2017

- rozwinięcie warstwy teoretycznej doktoratu, dopracowanie wkładu w teorie geografii turystyki;
- sugestia przygotowania takiego komentarza „spinającego” zbiorów publikacji stanowiących podstawę rozprawy doktorskiej, aby mógł być podstawą artykułu syntetycznego do przygotowania po obronie pracy doktorskiej.

Ocena Kierownika jednostki: pozytywna

Dr hab. Michał Zatoń,
Zastępca Kierownika
Interdyscyplinarnych Studiów Polarnych